

mi possit, residua minima numerorum $a, aa, a^3 \dots a^d$ (quae omnia sunt diuersa) esse radices congruentiae $x^d \equiv 1$, haec autem plures quam d radices diuersas habere nequeat, manifestum est, praeter numerorum $a, aa, a^3 \dots a^d$ residua minima alios numeros inter 1 et $p-1$ incl. non dari quorum potestates exponentis d congruae sint vnitati. Hinc patet omnes numeros ad exponentem d pertinentes inter residua minima numerorum $a, aa, a^3 \dots a^d$ reperiri. Quales vero sint, quantaque eorum multitudo ita definitur. Si k est numerus ad d primus, omnes potestates ipsius a^k , quarum exponentes $< d$, vnitati non erunt congrui: esto enim $\frac{k}{d} \pmod{d} \equiv m$ (vid. art. 31) eritque $a^{km} \equiv a$; quare si potestas e^{ta} ipsius a^k vnitati esset congrua atque $e < d$, foret etiam $a^{kme} \equiv 1$ et hinc $a^e \equiv 1$ contra hyp. Hinc manifestum est, residuum minimum ipsius a^k ad exponentem d pertinere. Si vero k diuisorem aliquem, δ , cum d communem habet, ipsius a^k residuum minimum ad exponentem d non pertinet; quoniam tum potestas $\frac{k}{\delta}$ iam vnitati fit congrua (erit enim $\frac{k}{\delta} \pmod{d} \equiv \frac{kd}{d} \equiv 0$ (mod. d) adeoque $a^{\frac{k}{\delta}} \equiv 1$). Hinc colligitur, totidem numeros ad exponentem d pertinere quot numerorum 1, 2, 3, ..., d ad d sint primi. At memorem esse oportet, hanc conclusionem innixam esse suppositioni, vnum numerum a iam haberi ad exponentem d pertinentem. Quamobrem dubium remanet, fierine possit vt ad aliquem exponentem nullus omnino numerus pertineat; conclusioque eo limitatur vt ψd sit vel $= 0$ vel $= \phi d$.

D

54. II. Iam sint omnes diuisores numeri $p - 1$ hi: d, d', d'', \dots , etc. eritque, quia omnes numeri $1, 2, 3, \dots, p - 1$ inter hos sunt distributi, $\downarrow d + \downarrow d' + \downarrow d'' + \dots$ etc. $= p - 1$. At in art. 40 demonstrauimus esse $\phi d + \phi d' + \phi d'' + \dots$ etc. $= p - 1$, atque ex art. praec. sequitur $\downarrow d$ ipsi ϕd aut aequalem aut ipso minorem esse, maiorem esse non posse, similiterque de $\downarrow d'$ et $\phi d'$, etc. Si itaque aliquis terminus ex his $\downarrow d, \downarrow d', \downarrow d''$ etc. termino respondente ex his $\phi d, \phi d', \phi d''$, esset minor (siue etiam plures) illorum summa summae horum aequalis esse non posset. Vnde tandem concludimus $\downarrow d$ ipsi ϕd semper esse aequalem, adeoque a magnitudine ipsius $p - 1$ non pendere.

55. Maximam autem attentionem mereatur casus particularis propositionis praecedentis scilicet *semper dari numeros quorum nulla potestas inferior quam $p - 1$ unitati congrua*, et quidem totidem inter 1 et $p - 1$ quot infra $p - 1$ sint numeri ad $p - 1$ primi. Cuius theorematis demonstratio quum minime tam obvia sit quam primo aspectu videri possit, propter theorematis dignitatem liceat aliam adhuc adiicere a praecedente aliquantum diuersam, quandoquidem methodorum diuersitas ad res obscuriores illustrandas plurimum conferre solet. Resolvatur $p - 1$ in factores suos primos fiatque $p - 1 = a^x b^y c^z \dots$ etc., designantibus a, b, c etc. numeros primos inaequaes. Tum theorematis demonstrationem per sequentia absoluemus:

I. Semper inueniri posse numerum A , (aut plures), ad exponentem a^x pertinentem,

similiterque numeros B , C etc. ad exponentes b^c , c^y etc. respectiue pertinentes.

II. Productum ex omnibus numeris A , B , C etc. (siue huius producti residuum minimum) ad exponentem $p - 1$ pertinere. Haec autem ita demonstramus.

I. Sit g numerus aliquis ex his 1, 2, 3... $p - 1$, congruentiae $x^{\frac{p-1}{a^x}} \equiv 1$ (mod. p) non satisfaciens, omnes enim hi numeri congruentiae huic, cuius gradus $< p - 1$, satisfacere nequeunt. Tum dico si potestas $\frac{p-1}{a^x}^{ta}$ ipsius g ponatur $\equiv h$, hunc numerum, siue eius residuum minimum ad exponentem a^x pertinere.

Namque patet potestatem a^x tam ipsius h congruam fore potestati $p - 1$ tae ipsius g . i. e. vnitati, potestas vero a^{x-1ta} ipsius h congrua erit potestati $\frac{p-1}{a^x}^{ta}$ ipsius g , i. e. vnitati erit incongrua, multoque minus potestates a^{x-2} , a^{x-3}^{tae} etc. ipsius h vnitati congruae esse possunt. At exponens infimae potestatis ipsius h , vnitati congruae, siue exponens ad quem pertinet h , numerum a^x metiri debet (art. 48). Quare quum a^x per alios numeros diuisibilis non sit quam per se ipsum, atque per inferiores ipsius a potestates, necessario a^x erit exponens ad quem h pertinet. Q. E. D. Per similem methodum demonstratur, dari numeros ad exponentes b^c , c^y etc. pertinentes.

II. Si supponimus, productum ex omnibus A , B , C etc. non ad exponentem $p - 1$, sed ad minorem t pertinere, t ipsum $p - 1$ metietur (art. 48), siue erit $\frac{p-1}{t}$ integer vnitate maior. Facile autem perspicitur, hunc quotientem vel